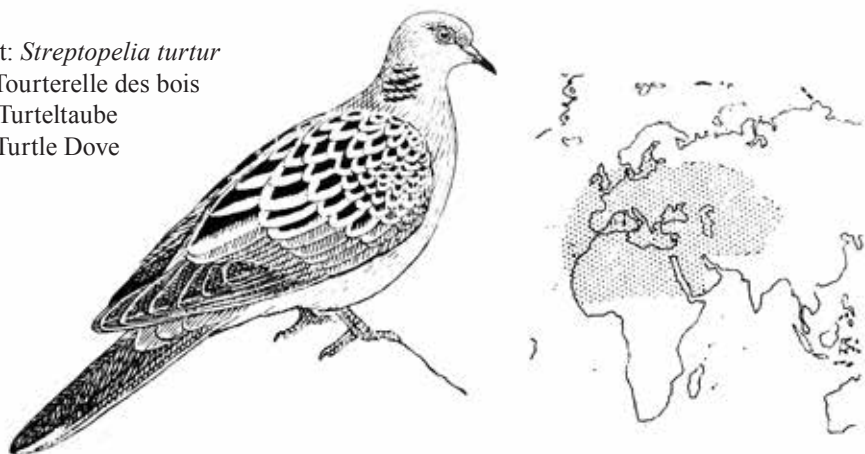

De Europese Tortel

door Aloïs van Mingeroet

Wet: *Streptopelia turtur*
F: Tourterelle des bois
D: Turteltaube
E: Turtle Dove

Tekening uit : Pigeons and Doves of the World – D. Goodwin

Een mooie duif die men maar weinig te zien krijgt in de natuur. De Europese tortel leidt een verborgen leven vergeleken met de Turkse tortel (*Streptopelia decaocto*) die men overal aantreft. Europese tortels daarentegen houden van gemengde bossen waar men ze meestal hoort maar niet ziet. Hun steeds weerkerende baltsroep verradt hun aanwezigheid “turtur-tur”. Een karakteristiek kenmerk is de zwarte vlek in de halszijde, waar 3 witte strepen doorlopen. Bij jonge duiven zijn deze halsblekken veel waziger. Ook een kenmerk zijn de bruine vleugeldekvoren met hun roestbruine omzoming waardoor een zeer mooie schubtekening ontstaat. Tortels zijn zeer snelle vliegers en voor de Europese tortel komt dit bijzonder goed van pas want eind september trekt hij bij ons weg om in Afrika te overwinteren. Ook maken ze van de gelegenheid gebruik om in Afrika te ruien. Bij mijn weten is dit de enige vogelsoort die alleen ruit in zijn overwinteringsgebied en aldaar niet kweekt. Half april komen ze terug; steeds naar hun zelfde plaats waar ze meteen aan gezinsuitbreiding beginnen, want veel tijd hebben ze niet aangezien ze hier slechts 5 maanden per jaar verblijven. Net zoals de meeste duiven, maken ze een vrij slordig nest waar men de eieren dwarsdoor ziet liggen als men eronder staat. Doch zo een duivennest is veel steviger dan dat het eruit ziet, want het verdraagt een stevige bries. En een zo luchtignest heeft een belangrijke functie. Duiven dragen de uitwerpselen niet weg. De jonge duifjes deponeren dus alles op de rand van het nest waar ze onmiddellijk opdrogen. Dit zou niet gebeuren met een dicht nest. In de natuur voeden ze zich met allerlei soorten zaden. In mei-juni zijn dat voornamelijk de zaden van dennenappels, later allerlei graszaden, zuring, vogelmuur, perzikkruid en raapzaad. Ook tijdens de graanoogst pikken ze een graantje mee. De Europese tortel is beschermd

in België. En dat is wel nodig ook, want zijn toekomst ziet er niet zo rooskleurig uit. En dit vooral door het verdwijnen van geschikte biotopen, het roekeloos sproeien met insecticiden en overbejaging in Afrika en Frankrijk. Een vierde gevaar dat de kop opsteekt is de enorme uitbreiding van woestijnen in Afrika, wat voor veel vogels fataal wordt. Gelukkig komt de Europese tortel in de Oostbloklanden nog heel veel voor zodat hij zijn verliezen nog wel kan herstellen. Maar voor hoelang nog? Met al deze droevige factoren met het gevaar voor uitsterving in de natuur voor ogen, trok Aviornis de stoute schoenen aan en vroeg aan het Vlaamse Gewest een vergunning aan om het houden van de Europese tortel toe te laten (alleen aan echte liefhebbers met het doel ermee te kweken en er zeker geen handel in op te zetten).

Zo bekwam ik ook een vergunning voor één koppel te houden en in half augustus kreeg ik een koppel van mijn vriend Fried Ketelslegers die ook een vergunning had. Overal had ik gesolliciteerd naar zo een koppel tortels maar niemand had er blijkbaar zitten. Toch kwam er mij nog iemand een koppel brengen. Hij had deze meegebracht van een reis naar Marokko waar ze op een markt aangeboden werden. De man kende deze duifjes niet maar was er toch achter gekomen dat ze beschermd zijn. Ze werden per twee, onverwant, elk in een volière van 1 m breed, 2 m lang en 2 m hoog geplaatst. Deze volières zijn volledig overdekt en voorzien van een betonnen bodem, bedekt met een dikke laag dennennaalden van de Grove Den.

Als voedsel krijgen ze de uitstekende mengeling voor tropische duiven van Beyers, aangevuld met scherpe maagkiesel en duivengrit. In de volière werden enkele dennentakken tegen de zijwanden bevestigd, waartussen een nestplaats gemaakt werd. Dit was een houten bakje van 30 cm, op 30 cm, en 8 cm hoog, met daarin dennennaalden. Eind april, en de duiven deden niets tot ik er twee zag baltsen en koeren in één volière. Dus maar geruild van partner en dat scheen onmiddellijk te klikken. Op 10 mei legde een duivin haar eerste eitje, op 11 mei nog één. Op 20 mei legde de tweede duivin en zette zich op 12 mei te broeden op twee eieren. Op 25 mei kipten twee jongen en werden zonder problemen grootgebracht. Koppel nr 2 gaf wel problemen wat deze lieten na 10 dagen hun jongen in de steek. Dan maar van de nood een deugd gemaakt en ze kunstmatig opgekweekt. Ik mengde 2 delen duivenmengeling, 1 deel kuikenmeel, 1 deel eivoer dédédé, 1 afgestreken theelepeltje vitamineralen en alles goed gemalen met een elektrische koffiemolen (één deel = één soeplepel). Vervolgens werd van de samenstelling een lepel genomen en in een potje gedaan waar er water bijgevoegd werd tot het een papje was. Dit werd in een dikke inspuiting gedaan en de bekomen pap werd zachtjes in de bek gespoten. Na enkele voedselbeurten hadden de duifjes het door. Ze groeiden als kool en waren zo betrouwbaar dat ze hun eerste vlieg oefeningen deden vanop mijn schouders. Doch eens ze zelfstandig waren en in een volière zaten, was van deze tamheid vlug geen sprake meer. Beide koppels deden nog een ronde en in totaal bekwam ik 8 jongen. Deze heb ik aan vier vrienden gegeven die nu dus elk een koppel onverwante Europese tortels bezitten.

Het is een gemakkelijk te kweken duif. En het zou mooi zijn dat we ze blijvend mogen houden want de vergunningen zijn maar tijdelijk. Toch is het mijn vaste overtuiging dat het voor ieder de beste oplossing is. Dat men ze streng gereguleerd mag houden en kweken, zodat onze volières dienst doen om soorten in stand te houden voor het geval als

het helemaal misloopt in de natuur. En misschien is de Europese tortel één van die soorten. De Europese tortel kan wel twintig jaar oud worden in de volière en kweken doen ze zonder moeilijkheden. De mensen die beslisten dat we ze mochten houden mits speciale vergunningen, namen hun verantwoordelijkheid en ze zullen daar ongetwijfeld kritiek op krijgen van naïeve mensen. Op de man die de vergunningen ooit intrekt, zal nog een grotere verantwoordelijkheid rusten want, als de soort ooit uitsterft in de natuur en wij ze door zijn schuld niet mochten houden, dan zou hem alle schuld wel eens gegeven kunnen worden voor het verdwijnen van een soort, één der mooiste van alle duiven... de Europese tortel.

Geachte heer Thijs, langs deze weg wil ik U bedanken omdat U enkele vogelliefhebbers de eer en het genoegen geschonken hebt om deze prachtige Europese duif te houden, te bestuderen en te kweken.

Daarvoor onze oprechte dank.

